

Bescherming of niet?

Update juli 2023

DOELSTELLING

- De leerlingen kunnen, aan de hand van de criteria voor internationale bescherming, inschatten of iemand al dan niet in aanmerking komt voor het statuut van vluchteling of subsidiair beschermde.
- De leerlingen kunnen hun mening geven over de criteria voor internationale bescherming (vinden ze deze uitgebreid of juist niet).

DOELPUBLIEK

2de en 3de graad secundair.

METHODIEK

De leerlingen maken kennis met verschillende jongeren die een moeilijke situatie doormaken of hebben doorgemaakt in hun land. Ze maken een inschatting of de persoon in aanmerking komt voor internationale bescherming of niet.

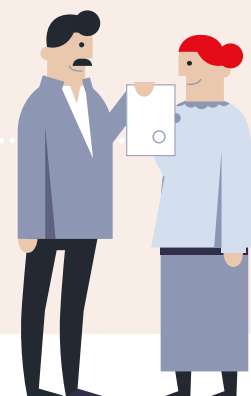
DUUR

30 minuten

MATERIAAL

- De foto's met de verhalen (pg. 3 en verder).

VERLOOP

- De leerkracht legt het verschil uit tussen migranten en vluchtelingen. Ook de criteria om in aanmerking te komen voor de vluchtelingenstatus (op basis van de Conventie van Genève) of subsidiaire bescherming komen aan bod. Dit wordt eventueel gedaan aan de hand van de **fiche 1 "Migrant of Vluchteling?"**. In het kader van de vijfde case, is het nuttig om ook alvast iets te zeggen over hervestiging (zie pagina 2).
- Nu wordt de klas in kleine groepen verdeeld. Elk groepje krijgt een foto met het bijhorende verhaal. De leerlingen lezen het verhaal en denken na of deze persoon in aanmerking zou komen om (in België¹) erkend te worden als vluchteling of subsidiair beschermde. Vervolgens discussiëren zij over de rechtvaardigheid hiervan.
- Tot slot worden de verhalen klassikaal behandeld en vertellen de groepjes wat ze denken over hun situatie. De leerkracht geeft telkens het 'juiste antwoord'. Op het einde vraagt de leerkracht wat de leerlingen vinden van het vluchtelingenstatuut en de subsidiaire bescherming: zijn de criteria om hiervoor in aanmerking te komen eerder **bepikt of ruim**? In welke situaties maakt men geen kans op bescherming?

¹ Hoewel het vluchtelingenstatuut internationaal is (meer dan 140 landen ondertekenden de Conventie van Genève), zijn er toch wat verschillen in hoe landen de criteria interpreteren en toetsen. Caritas International in België is goed vertrouwd met het systeem in ons land en volgt de beslissingen van het CGVS op de voet. We kunnen dus een goede inschatting maken van de kans op erkenning in België, maar kunnen dit niet altijd even goed voor andere landen, vandaar de focus op België. Uiteraard migreert niet iedereen naar België en kunnen mensen op de vlucht ook bescherming aanvragen en krijgen in een ander land, geef dit mee aan je leerlingen.

VOOR DE LEERKRACHT

© CARITAS INTERNATIONALIS

AÏSCHA

In dit geval wordt men meestal **erkend** als vluchteling. Er is een gegronde vrees voor vervolging vanwege het lidmaatschap van een **sociale groep**: een meisje zijn in een context waar meisjes worden onderworpen aan genitale verminking.

© ISABEL COORTHER

ABEBE

Armoede of hongersnood geeft **geen recht** op internationale bescherming. Zij zal dus niet worden erkend als vluchteling (of subsidiair beschermde), tenzij er andere redenen zijn die maken dat haar leven of vrijheid ernstig bedreigd is.

© ISABEL COORTHER

MESERET

Meseret vreest voor **vervolging** omdat hij weigert de **dienstplicht** te vervullen in Eritrea. De kans is heel groot dat hij **erkend** zal worden als vluchteling. Dat wil niet zeggen dat dienstweigeraars altijd erkend worden als vluchteling. Dit hangt af van de omstandigheden (die in Eritrea, een dictatuur, heel extreem zijn).

© M.M.

IONE

In dit voorbeeld is er een duidelijk direct verband tussen klimaatveranderingen en de veiligheid van de bewoners van Tuvalu. Dit eiland zal binnen enkele decennia niet meer bestaan puur en alleen omwille van de opwarming van de aarde. Het is zeldzaam dat klimaatverandering zo'n duidelijke oorzaak is van de onleefbaar wordende woonsituatie van mensen. Toch worden deze mensen **niet erkend** als vluchteling.

© ISABEL COORTHER

OMRAN

Omran en zijn familie zouden in aanmerking kunnen komen voor de **hervestigingsprocedure** van de UNHCR. Mensen die door de UNHCR erkend zijn als vluchtelingen in een land maar aantonen dat het in dat land niet veilig voor hen is of bepaalde fundamentele basisnoden niet kunnen worden ingevuld, kunnen in aanmerking komen voor deze procedure, waarbij ze worden hervestigd in een derde land dat hiermee instemt. Het gaat om mensen die zich in een zeer **kwetsbare** situatie bevinden. Er wordt eerst gekeken of er geen oplossingen bestaan in het huidige land en of er geen terugkeer naar het herkomstland mogelijk is. Het aantal plaatsen voor hervestiging is véél kleiner dan de nood. De **kans** dat Omran en zijn familie via deze procedure veilig naar een ander land kunnen reizen, is **zéér klein**. In 2022 kwamen in België kwamen 71 vluchtelingen toe via hervestiging, hoofdzakelijk Syriërs uit Libanon en Jordanië (landen die enorm veel vluchtelingen opvangen) en Egypte. In de volledige EU waren dit er 16 695: dit was goed voor slechts 1,1% van de wereldwijde behoefte.

BELANGRIJK:

Het is belangrijk om toe te voegen dat de realiteit meestal niet zo zwart-wit is. Soms heeft iemand door zijn situatie recht op een erkenning als vluchteling of een toekenning van het statuut van subsidiair beschermde maar wordt zijn verhaal niet geloofd of niet voldoende coherent geacht. De wetgeving en de beschermingscriteria die erin zijn opgenomen, laten een bepaalde marge voor interpretatie. We maakten in deze oefening een simplificatie van de werkelijkheid opdat de leerlingen de verschillende statuten beter zouden begrijpen en vooral om stof te geven voor discussie en debat.

.....➤ **IK BEN AÏSCHA, 15 JAAR EN WOON IN SOMALIË. ***

Waar ik woon is het leven niet altijd gemakkelijk. Er woedt een burgeroorlog, er heerst terreur en er is veel droogte. Ik kan gelukkig naar school gaan en haal zeer goede punten. In Somalië zijn bijna alle meisjes besneden. Ik gelukkig niet want mijn ouders hebben zich hier altijd tegen verzet. Ik ben echter heel erg bang dat de druk voor mijn ouders om me toch te laten besnijden op een dag te groot zal worden, of dat een ander familielid me stiekem meeneemt om dit te laten doen. In mijn dorp gelooft immers bijna iedereen dat meisjes die niet besneden zijn, onrein zijn. Ik ben echt heel erg bang dat dit me nog te wachten staat.

Wat denken jullie: zou Aïscha internationale bescherming kunnen krijgen als ze naar België (of een ander land) zou vluchten?

** De verhalen zijn echte anekdotes of gebaseerd op waargebeurde feiten maar de namen zijn fictief en ook de foto's komen niet overeen met de persoon*

.....➤ **IK BEN ABEBE, 16 JAAR EN WOON IN ETHIOPIË. ***

Een prachtig land maar helaas is het hier erg droog. Ondertussen heeft het al weer een hele tijd niet geregend waardoor we dit jaar geen oogst hebben gehad. Mijn papa is al vertrokken naar een andere stad om werk te vinden maar we hebben hem al maanden niet meer gehoord. Het enige voedsel dat we hier hebben komt van hulporganisaties. We zouden graag naar een plek gaan waar er wel voldoende te eten en drinken is.

Wat denken jullie: zou Abebe internationale bescherming kunnen krijgen in België (of een ander land)?

** De verhalen zijn echte anekdotes of gebaseerd op waargebeurde feiten maar de namen zijn fictief en ook de foto's komen niet overeen met de persoon*

.....➤ IK BEN MESERET, 19 JAAR EN KOM UIT ERITREA. *

Twee jaar geleden ben ik op mijn eentje uit Eritrea gevlucht. Nadat ik een lange en gevaarlijke reis heb afgelegd, ben ik in België toegekomen. Eerst probeerde ik in Engeland te geraken, maar omdat dat niet lukte, heb ik uiteindelijk in België bescherming aangevraagd. Ik wacht nog steeds op een beslissing. In Eritrea reageert de president met ijzeren hand. Ik ben er gevlucht omdat ik verplicht was in het leger te gaan. Deze dienstplicht is eigenlijk dwangarbeid: je moet extreem zwaar werk verrichten in vreselijke omstandigheden, ver weg van je familie. Officieel duurt dit 18 maanden, maar in de praktijk veel langer, soms 10 jaar of langer. Op het ontduiken van de dienstplicht staan zware straffen. Als ik zou terugkeren, zou ik waarschijnlijk opgesloten en gemarteld worden.

Wat denk jij, zou Meseret internationale bescherming krijgen in België?

** De verhalen zijn echte anekdotes of gebaseerd op waargebeurde feiten maar de namen zijn fictief en ook de foto's komen niet overeen met de persoon*

© M.M

.....➤ **MIJN NAAM IS IONE, IK BEN 12 JAAR EN WOON OP HET EILAND TUVALO IN DE STILLE OCEAAN TUSSEN HAWAÏ EN NIEUW-ZEELAND. ***

Het leven is voor mij en mijn ouders en zusje behoorlijk moeilijk. Wegens de opwarming van de aarde en dus de stijgende zeespiegel zal ons eiland binnen twintig jaar misschien niet meer bestaan. Door de klimaatverandering zijn er ook nu al erg grote problemen zoals vele overstromingen en een moeilijke toegang tot drinkbaar water. Er zit voor ons eigenlijk niets anders op dan te migreren, maar naar waar?

Wat denken jullie: zouden Ione en haar familie internationale bescherming kunnen krijgen in België (of een ander land)?

** De verhalen zijn echte anekdotes of gebaseerd op waargebeurde feiten maar de namen zijn fictief en ook de foto's komen niet overeen met de persoon*

© Isabel Cortthier

.....➤ **IK BEN OMRAN, 14 JAAR EN BEN AFKOMSTIG VAN SYRIË. ***

In mijn land is er al sinds 2011 oorlog. Vorig jaar was ik met mijn broertje buiten aan het spelen, opeens viel er een bom en mijn broertje had niet genoeg tijd om zich te verschuilen. Hij is toen gestorven. Mijn mama kon het niet om nog langer in Syrië te blijven en besloot samen met mij, mijn zus en mijn papa naar Libanon te vluchten. Hier is het veiliger want er is geen oorlog, maar mijn ouders kunnen hier niet werken en zeggen dat er hier geen toekomst is voor ons. Het is hier heel moeilijk om papieren te krijgen. We zouden graag ergens anders een nieuw leven opbouwen, totdat het in mijn land weer veilig is.

Wat denken jullie, is er een oplossing voor Omran en zijn familie?

** De verhalen zijn echte anekdotes of gebaseerd op waargebeurde feiten maar de namen zijn fictief en ook de foto's komen niet overeen met de persoon*